

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 50/11

Luxemburg, 24 mai 2011

Hotărârile în cauzele C-47/08, C-50/08, C-51/08, C-53/08, C-54/08,
C-61/08 și C-52/08

Comisia/Belgia, Comisia/Franța, Comisia/Luxemburg, Comisia/Austria,
Comisia/Germania, Comisia/Grecia și Comisia/Portugalia

Statele membre nu pot rezerva propriilor cetățeni accesul la profesia de notar

Chiar dacă activitățile notariale, astfel cum sunt definite în prezent în statele membre în cauză, urmăresc obiective de interes general, acestea nu sunt asociate exercitării autorității publice în sensul Tratatului CE

Comisia a formulat acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva a șase state membre (Belgia, Germania, Grecia, Franța, Luxemburg și Austria) întrucât acestea rezervă propriilor resortisanți accesul la profesia de notar, ceea ce constituie, în opinia sa, o discriminare pe motiv de cetățenie interzisă de Tratatul CE. Comisia impută de asemenea Portugaliei, precum și statelor menționate anterior, cu excepția Franței, neaplicarea în cazul notarilor a Directivei privind recunoașterea calificărilor profesionale¹.

Miza principală a acestor cauze rezidă în stabilirea faptului dacă activitățile care țin de profesia de notar sunt sau nu sunt asociate exercitării autorității publice în sensul Tratatului CE. Astfel, acesta prevede că activitățile asociate, chiar ocazional, la exercitarea autorității publice sunt scutite de aplicarea dispozițiilor privind libertatea de stabilire². Or, statele membre vizate în aceste cauze, recunoscând totodată că pe teritoriul lor notarul își furnizează serviciile în general în cadrul unei profesii liberale, susțin că acesta este un titular al unei funcții publice care participă la exercitarea autorității publice a cărui activitate este exclusă de la normele privind libertatea de stabilire.

În prima parte a hotărârilor pronunțate astăzi, Curtea de Justiție precizează că acțiunile Comisiei privesc numai condiția de cetățenie impusă de reglementările naționale în cauză pentru accesul la profesia de notar, fără a se referi la organizarea ca atare a notariatului.

Pentru a aprecia dacă activitățile notarilor sunt asociate exercitării autorității publice în sensul Tratatului CE, Curtea analizează în continuare competențele notarilor în statele membre în cauză și amintește, în primul rând, că numai activitățile care constituie o participare directă și specifică la exercitarea autorității publice pot fi excluse de la aplicarea principiului libertății de stabilire.

În această privință, Curtea observă că notarul, în calitate de titular al unei funcții publice, are ca funcție principală autentificarea actelor juridice. Prin această intervenție – obligatorie sau facultativă în funcție de natura actului – notarul constată îndeplinirea tuturor condițiilor impuse de lege pentru realizarea actului, precum și capacitatea de folosință și de exercițiu a părților. În plus, actul autentic are forță probantă superioară, precum și forță executorie.

Cu toate acestea, Curtea subliniază că fac obiectul unei autentificări actele sau convențiile la care părțile au subscris în mod liber. Astfel, acestea decid ele însele, în limitele stabilite de lege, conținutul drepturilor și obligațiilor lor și aleg în mod liber clauzele cărora vor să se supună atunci când prezintă la notar spre autentificare un act sau o convenție. Intervenția notarului presupune

¹ Directiva 89/48/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 privind sistemul general de recunoaștere a diplomelor de învățământ superior acordate pentru formarea profesională cu durată minimă de trei ani (JO 1989, L 19, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 2, p. 76), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2001/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2001 (JO L 206, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 60) și/sau Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (JO L 255, p. 22, Ediție specială, 05/vol. 8, p. 3).

² Articolul 45 din Tratatul CE (în prezent articolul 51 din Tratatul FUE).

astfel existența prealabilă a unui consimțământ sau a unui acord de voință al părților. În plus, notarul nu poate modifica în mod unilateral convenția pe care trebuie să o autentifice fără a lua în prealabil consimțământul părților. **Activitatea de autentificare încredințată notarilor nu presupune, așadar, o participare directă și specifică la exercitarea autorității publice.** Faptul că anumite acte sau anumite convenții trebuie, sub sancțiunea nulității, să facă în mod obligatoriu obiectul unei autentificări nu repune în discuție această concluzie întrucât validitatea diverselor acte este frecvent supusă unor cerințe de formă sau unor proceduri obligatorii de validare.

De asemenea, faptul că activitatea notarilor urmărește un obiectiv de interes general care constă în garantarea legalității și a securității juridice a actelor încheiate între particulari, nu este suficient în sine pentru ca această activitate să fie considerată asociată în mod direct și specific exercitării autorității publice. Astfel, activitățile exercitate în cadrul diverselor profesii reglementate implică adesea obligația persoanelor care le exercită de a urmări un asemenea obiectiv, fără însă ca aceste activități să țină de exercitarea autorității publice.

În ceea ce privește în special forța probantă a actelor notariale, Curtea constată că aceasta rezultă din regimul probelor din statele membre și, așadar, nu are efecte directe asupra calificării activității notariale care presupune întocmirea acestor acte. În ceea ce privește forța executorie a acestor acte, Curtea observă că aceasta se întemeiază pe voința părților care se prezintă în fața notarului tocmai pentru a încheia un astfel de act și pentru a-i conferi forța menționată, după ce notarul va fi verificat conformitatea sa cu legea.

În afara acestei activități de autentificare a actelor, Curtea examinează celelalte activități încredințate notarilor în statele membre în cauză – precum participarea la sechestrul imobiliar sau intervenția în materie de drept succesoral – și consideră că, de asemenea, acestea nu implică exercitarea autorității publice. Astfel, majoritatea acestor activități sunt exercitate sub supravegherea unei instanțe sau conform voinței clienților.

În continuare, Curtea arată că în limitele competențelor lor teritoriale respective, notarii își exercită profesia în **condiții de concurență**, ceea ce nu este caracteristic exercitării autorității publice. De asemenea, aceștia **răspund direct și personal**, față de clienții lor, **pentru prejudiciile rezultate din orice greșală săvârșită în exercitarea activității lor**, spre deosebire de autoritățile publice pentru greșelile cărora răspunderea este asumată de stat.

În aceste condiții, **Curtea apreciază că activitățile notariale, astfel cum sunt definite în prezent în statele membre în cauză, nu sunt asociate exercitării autorității publice în sensul articolului 45 din Tratatul CE.** Prin urmare, **condiția de cetățenie impusă de reglementarea acestor state pentru accesul la profesia de notar constituie o discriminare pe motiv de cetățenie interzisă de Tratatul CE.**

În sfârșit, în a doua parte a hotărârilor, Curtea constată că, ținând seama de împrejurările speciale care au însoțit procesul legislativ, exista o situație de incertitudine în cadrul Uniunii cu privire la existența unei obligații suficient de clare³ pentru statele membre de a transpune în ceea ce privește profesia de notar Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale. Pe acest temei, Curtea respinge capetele de cerere privind constatarea neîndeplinirii de către statele membre a obligațiilor care le revin în temeiul acestei directive.

MENȚIUNE: O acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, îndreptată împotriva unui stat membru care nu își respectă obligațiile care decurg din dreptul Uniunii, poate fi formulată de către Comisie sau de către un alt stat membru. În cazul în care Curtea de Justiție constată neîndeplinirea obligațiilor, statul membru în cauză trebuie să se conformeze de îndată hotărârii pronunțate.

În cazul în care consideră că statul membru nu s-a conformat hotărârii, Comisia poate introduce o nouă acțiune prin care să solicite aplicarea unor sancțiuni pecuniare. Cu toate acestea, în situația în care nu au

³ La expirarea termenului acordat în avizele motivate adresate de Comisie statelor membre în cauză prin care le invită să se conformeze directivei.

fost comunicate Comisiei măsurile de transpunere a unei directive, Curtea poate aplica sancțiuni, la propunerea Comisiei, de la stadiul primei hotărâri.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al hotărârilor ([C-47/08](#), [C-50/08](#), [C-51/08](#), [C-53/08](#), [C-54/08](#),

[C-61/08](#) et [C-52/08](#)) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Claudiu Ecedi-Stoisavlevici ☎ (+352) 4303 3720

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106